MALTA

TRIBUNAL GHALL-INVESTIGAZZJONI TAL-INGUSTIZZJI MALTA

ONOR. IMHALLEF FARRUGIA SACCO LINO

Seduta tat-3 ta' Dicembru, 2002

Rikors Numru. 756/1997/1

Paul Galea
vs
Direttur tal-Ministeru ta’ l-Agrikoltura u Sajd u b’digriet tal-5 ta’ Ottubru 1999 Direttur ta’ l-Agrikoltura u Direttur tas-Servizzi Veterinarji

It-Tribunal,

RIKORS:
Ra r-rikors li bih ir-rikorrent wara li ppremetta illi huwa kien impjegat gewwa l-Biccerija u kien ilu hemm impjegat ghal dawn l-ahhar snin.

Illi ghall-ahhar ta’ l-1990, ir-rikorrent flimkien ma’ mpjegat iehor gewwa l-Biccerija, Joseph Vassallo, kien gie mressaq quddiem l-Onorabbli Qorti tal-Magistrati u akkuzat b’serq ta’ laham tal-majjal ta’ valur inqas minn Lm100 fl-20 ta’ Novembru 1990.

Illi bhala rizultat ta' dan, ir-rikorrent u l-imsemmi Joseph Vassallo kienu gew sospizi mix-xoghol taghhom sakemm ittiehdu l-passi necessarji.

Illi b'sentenza ta' l-4 ta' Gunju 1992, l-Onorabbli Qorti tal-Magistrati preseduta mill-Magistrat Dr. Silvio Meli, kienet sabet lir-rikorrent u lil Joseph Vassallo mhux hatja ta' l-akkuzi migjuba kontra taghhom, wara li kien irrizulta illi l-laham in kwistjoni kien pulmun, u li skond il-prassi tal-Biccerija, dan il-laham, li ma kienx tajjeb ghall-konsum, seta' jittiehed liberament mill-haddiema tal-Biccerija ghall-uzu personali taghhom u li l-akkuzi odjerni kienu migjuba biss wara bdil brusk u sorprendenti tal-policy tal-Biccerija da parti tal-Principal Veterinary Surgeon. Ghalhekk, kemm ir-rikorrent kif ukoll Joseph Vassallo kienu gew illiberati minn kull akkuza. Kopja ta' dina s-sentenza giet annessa, esibita u mmarkata bhala Dok B.

Bhala rizultat ta' dan, ir-rikorrent u Joseph Vassallo kienu rritornaw lura x-xoghol. Izda gara li filwaqt li l-imsemmi Joseph Vassallo kien gie rimbursat ghall-flus kollha li kien tilef bhala paga u leave matul il-perjodu kollu illi kien dam sospiz, ir-rikorrent ma nghata l-ebda kumpens simili, u baqa' sal-lum ma thallasx taz-zmien illi ghamel barra, minkejja l-fatt illi l-innocenza tieghu kienet giet stabbilita kif fuq premess.

Illi r-raguni ghal dan mhix maghrufa lir-rikorrent, li ghalhekk sofra pregudizzju kbir u ingustizzja gravi u cioe' danni finanzjarji u morali konsistenti fil-fatt illi mhux biss kien akkuzat ta' reat illi tieghu ma nstabx hati, talli sofra wkoll l-ispejjez tal-kaz, u wkoll, a kuntrarju ta' siehbu Joseph Vassallo, it-telf ta' paga ta' sentejn.

Illi dan jikkostitwixxi pregudizzju u ingustizzja ai termini ta' l-Att ta' l-1997 dwar it-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji, kif jista' jigi pruvat mix-xhieda indikati fl-elenku anness mar-rikors u mmarkat bhala Dok A.

Ghaldaqstant, ir-rikorrent talab illi dan it-Tribunal joghgbu jisma' u jiddeciedi l-ilment tieghu ai termini ta' l-Att ta' l-1997 dwar it-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji u

li joghgbu jakkorda lir-rikorrent rimedju konsistenti f' illi l-istess rikorrent jigi mhallas tal-perjodu tax-xoghol, flimkien mal-vacation leave entitlement ghall-perjodu illi matulu r-rikorrent kien sospiz kif fuq premess, u kwalunkwe beneficcju iehor illi ghalih kien intitolat ir-rikorrent.

Salv kull provvediment iehor li dan it-Tribunal jidhirlu xieraq u opportun.

Ra l-elenku tax-xhieda tar-rikorrent flimkien mad-dokumenti esebiti.

ECCEZZJONIJIET:
Ra r-risposta tad-Direttur tal-Agrikoltura li eccepixxa:

Illi preliminarjament il-konsiderazzjoni tal-ilment tar-rikorrent taqa' barra l-kompetenza tat-Tribunal *ratione materiae* stante illi l-fatti allegati fir-rikors promotur ma jaqghux taht l-artikolu 6 ta' l-Att VIII tal-1997.

Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost dwar il-fatti allegati fir-rikors huwa kellu dan li gej xi jghid.

Illi l-imsemmi Joseph Vassallo kien impjegat tal-Gvern fuq bazi permanenti u ghalhekk kien gie sospiz ai termini tar-Regolamenti tal-1997 tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (Procedura ta' Dixxiplina) u ghalhekk kellu dritt illi jigi rimbursat is-salarju shih illi tilef matul il-perjodu li matulu dam sospiz.

Illi minn naha l-ohra r-rikorrent kien impjegat fuq bazi kazwali (fil-fatt il-kuntratt tieghu kien jigi mgedded kull sena), u ghalhekk galadarba gie ingaggat bhala impjegat tal-Gvern fis-6 ta' Mejju 1993, ir-regolameni fuq riferiti ma kienux japplikaw ghalih meta kien gie sospiz mix-xoghol, liema sospensjoni kienet effettiva bejn it-2 ta' Frar 1991 sat-22 ta' Ottubru 1992.

Ghaldaqstant l-intimat talab illi fl-ewwel lok it-Tribunal joghgbu jiddikjara illi ma ghandux gurisdizzjoni *ratione materiae* u fit-tieni lok jichad it-talbiet tar-rikorrent.

Ra l-elenku tax-xhieda tal-intimat.

Ra l-atti kollha tal-kawza.

Sema' lix-xhieda bil-gurament.

Sema' l-abili difensuri.

Ikkunsidra

PROVI:
Illi l-ilment tar-rikorrent huwa bbazat fuq li waqt li meta kienu istitwiti proceduri kriminali kontra tieghu hu ma thallasx u tilef il-leave; li hu gie liberat minn dawn l-proceduri; izda meta rritorna ghax-xoghol filwaqt li l-iehor bhalu gie rimborsat hu ma thallas xejn. Ghalhekk talab li t-Tribunal joghgbu "jakkorda lill-esponenti rimedju konsistenti filli l-istess esponenti jigi mhallas tal-perijodu tax-xoghol, flimkien mal-vacation leave entitlement ghall-perijodu…"

Izda t-Tribunal jibda biex l-ewwel nett jezamina l-eccezzjoni preliminari tal-intimat li l-ilment tar-rikorrent jaqa' barra l-kompetenza tat-Tribunal ***ratione materiae*** stante li l-fatti allegati fir-rikors promotur ma jaqghux taht l-artikolu 6 tal-Att VIII tal-1997.

Sospensjonijiet mhumiex koperti mill-Att VIII tal-1997 Kap 394. Infatti dan it-Tribunal sejjer jaghmel riferenza ghal dak li qal fil-kawza fl-ismijiet Agostino Ebejer vs Mediterranean Oilfield Services Company Limited deciza fl-14 ta' Dicembru, 1999:

"Illi hu opportun li l-ewwel nett it-Tribunal jezamina jekk hux kompetenti jiehu konjizzjoni tal-ilment tar-rikorrent. Hawn wiehed irid bil-fors jaghmel referenza ghall-artikolu 6 (1) tal-Att VIII tal-1997. Dan jghid:

"6. (I) It-Tribunal ikollu s-setgha li jisma' u jaqta' dwar kull ilment miktub li jsir minn persuna li tallega li tkun garrbet ingustizzja b'konsegwenza ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita li tkun saret jew inghatat bi hsara

ghaliha, jew ta' xi inkapacita' jew restrizzjoni li kellha ggarrab, b'xi azzjoni mehuda minn xi wahda mill-persuni li ghalihom japplika dan l-Att dwar kull wiehed minn dawn li gejjin:

(a) hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti ta' ufficjali pubblici;

(b) hatriet, prornozzjonijiet jew trasferimenti ta' membri, ufficjali jew impjegati ta' xi korp imwaqqaf b'ligi;

(c) dhul fl-impieg;

(d) licenzi jew permessi mehticga bil-ligi;

(e) kull haga ohra li tista' tigi approvata b'rizoluzzjoni tal-Kamra tad-Deputati.

F'dan l-istadju hu importanti li wiehed jezamina dak li hu mehtieg biex ilment ikun tal-kompetenza tat-Tribunal. Minn ezami ta' l-art 6 (1) jirrizulta li l-***ewwel rekwisit*** huwa li jrid ikun hemm ilment bil-miktub; dan sar mir-rikorrent.

Sekondarjament ir-rikorrent irid jallega li garrab ingustizzja. Dan ukoll gie allegat mir-rikorrent.

It-tielet element hu li din l-ingustizzja tkun b'konsegwenza ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita li tkun saret jew inghatat bi hsara ghaliha, jew ta' xi inkapacita' jew restrizzjoni li kellha ggarrab. Dan l-element jinsab allegat ukoll fir-rikors in ezami.

Ir-raba' rekwisit hu li l-imsemmija ingustizzja tkun saret b'xi azzjoni mehuda minn xi wahda mill-persuni li ghalihom japplika dan 1-Att.

Il-hames element hu li l-ingustizzja allegata mir-rikorrent tkun dwar wiehed mill-paragrafi (a) sa (d) imsemmija.

Hawnhekk wiehed bil-fors ikollu jaghmel il-kummenti segwenti. L-Att VIII tal-1997 ghandu hafna partijiet li jixbhu u huma bazati fuq l-Att XV tal-1987. Infatt l-istess

artikolu 6 ta' dak l-att kien jitkellem dwar is-setghat tal-Kummissjoni. Issa f'dak l-artikolu 6 fil-parti finali tieghu kien jinghad " u b'mod partikulari izda bla hsara ghall-generalita' ta' dak imsemmi qabel, il-Kummissjoni tista' tinvestiga dak l-ilment dwar kull wiehed minn dawn li gejjin:…" Fl-Att VIII tal-1997 pero' kull ma jinghad hu "dwar kull wiehed min dawn li gejjin:.." u ghalhekk il-legislatur f'dan il-kaz kien aktar restrittiv. Il-lista imsemmija mill-legislatur hija wahda ta' portata espressa u mhux wahda indikattiva ghalkemm naturalment trid issir l-interpretazzjoni gusta taghha kif infatti ser jinghad aktar l-isfel.

L-artikolu 6 (1) (a) jirreferi ghal hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti ta' ufficjali pubblici u ghalhekk mhux applikabbli ghar-rikorrent. L-artikolu 6 (1) (b) jitkellem dwar hatriet, promozzjonijiet, jew trasferimenti ta' membri, ufficjali jew impjegati ta' xi korp imwaqqaf b'ligi… L-artikolu 6 (1) (c) jirreferi ghal dhul fl-impieg u hu manifest li ma jirrigwardax il-kaz in ezami. Lanqas ma hu applikabbli l-artikolu 6 (1) (d) li jitkellem dwar licenzi jew permessi mehtiega bil-ligi.

"Ubi lex voluit dixit". Il-ligi ma tuzax kliem fis-sens li l-ilmenti indikati huma ezempji ta' ilmenti, izda huma ezattament l-ilmenti li fir-rigward taghhom dan it-Tribunal ghandu gurisdizzjoni.
Dan it-Tribunal iddecieda fuq diversi aspetti li jaqghu barra mill-kompetenza tieghu. Hekk ghamel fil-kaz ta' Joseph Barbara vs MedServ Limited deciz fl-10 ta' Mejju, 1999 li kien jirrigwarda **terminazzjoni ta' impieg** [ara wkoll Andrew Caruana vs Ministru tax-Xogholijiet Pubblici u Kostruzzjoni et deciza fit-2 ta' Frar, 1999, u Emmanuel Chircop vs Kap Kmandant tal-Forzi Armati deciza fl-24 ta' Gunju, 1999 **dwar terminazzjoni ta' impieg mill-Armata** (Art 5 (3) (a) ta' l-Att)]. Fil-kawza fl-ismijiet Godfrey Harnsworth vs Kalaxlokk Company Limited deciz 11 ta' Mejju, 1998 f'kaz li kien jikkoncerna **hlas ta' allowances mhux konnessi ma' xi hatra jew promozzjoni** it-Tribunal hass li ma kellux kompetenza. L-istess ghamel fil-kaz ta' Anthony Vella vs Kalxlokk Company Limited deciz fit-22 ta' Gunju, 1998 li kien jikkoncerna **Bonus kif**

ukoll allowances, fil-kaz ta' Grezzju Sultana vs Mid-Med Bank Limited deciz fid-19 ta' Mejju, 1999 li kien jikkoncerna **telf ta' increments, fabbrikazzjoni ta' rapporti hziena fuq ir-rikorrent, cahda ta' allowances, divjett tar-rikorrent milli jsuq vetturi, u li r-rikorrent ma giex moghti overtime,** fil-kaz ta' J Schembri vs Air Malta deciz fit-3 ta' Marzu, 1999 li kien jikkoncerna **nuqqas ta' hlas ta' paga**, fil-kaz ta' Alfred Bajada nomine vs Direttur tal-Edukazzjoni deciza fl-20 ta' Ottubru, 1999 dwar **nuqqas ta' hlas ta' grant jew ghotja**, fil-kaz ta' Vincent Vassallo vs Kalaxlokk Company Limited deciz fid-19 ta' Ottubru, 1999 dwar **danni sofferti kawza ta' incident fuq ix-xoghol**, fil-kaz ta' Wistin Grech vs Direttur tal-Portijiet deciza fl-20 ta' Mejju, 1995 **dwar ordni ta' l-Awtorita' Marittima biex ir-rikorrent jorbot l-iskuna tieghu post iehor**, fil-kaz ta' George Debono vs Kap Kmandant vs Forzi Armati ta' Malta deciz fit-28 ta' Ottubru, 1998 fil-parti li kienet tikkoncerna **l-ghoti ta' medalja**, fil-kaz ta' Kenneth Abela vs Chairman Malta Drydocks deciz fit-12 ta' Jannar, 1999, li kien jikkoncerna **kwistjoni dwar leave**,

Differenti hu l-kaz ta' **"Downgrading"** li ghalkemm ma jissemmix specifikament dan it-Tribunal qiesu bhal ta' kompetenza tieghu fil-kawza fl-ismijiet M. Micallef vs Malta Shipbuilding Company Limited deciza fl-4 ta' Marzu 1999 minhabba li dan hu l-oppost ta' promozzjoni. Differenti hu wkoll il-kaz ta' "**Constructive dismissal"** [ara Charles Azzopardi vs Selmun Company Limited deciza in parte fil-15 ta' Dicembru, 1997].

Izda hawnhekk it-Tribunal irid izid li sospenzjoni u tnaqqis tal-paga u leave waqt tali sospensjoni mhumiex koperti b'ebda mod taht ebda wiehed mill-aspetti indikati fl-Artikolu 6 (1). Sospensjoni u t-tnaqqis relattiv tal-paga certament la huma hatra, l-anqas promozzjoni jew trasferiment. Mhix dhul fl-impjieg, ma ghandiex x'taqsam ma' licenzji jew permessi mehtiega bil-ligi.

Ghalhekk it-Tribunal jiddikjara lilu nnifsu inkompetenti *ratione materiae* dwar il-kaz.

Minhabba n-natura tal-kaz, spejjez bla taxxa.